

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Nieminen, Kalle

Julkaisun nimi: Lähimatkailu Pohjois-Pohjanmaan maaseudulla

Julkaisuvuosi: 2022

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Nieminen, K. (2022). Lähimatkailu Pohjois-Pohjanmaan maaseudulla. Oulun ammattikorkeakoulun tekniikan ja luonnonvara-alan lehti: Oamk_telulainen, 3(1), 4-5.

https://issuu.com/telu_oamk/docs/telulainen_vol3_nro1

Lähimatkailu Pohjois-Pohjanmaan maaseudulla

Lähimatkailun suosio nousee. Yhtenä tekijänä on koronasulkujen tuoma lähiseudulta saatavien elämysten ja muun matkailutarjonnan lisääntynyt arvostus. Pohjois-Pohjanmaalla on hyvät edellytykset lähimatkailulle. Ihmisten kasvava tietoisuus kestävästä kehityksestä nostaa niin ikään lähimatkailun arvostusta.

Pohjois-Pohjanmaan maaseutu sopii hyvin lähimatkailuun. Alue on vaihteleva ja tarjoaa perustan monenlaiselle lähimatkailutoiminnalle. Maisemat ja puitteet poikkeavat paljon, jos verrataan vaikkapa maakunnan eteläisiä osia Koillismaan vaihteleviin vaaramaisemiin. Pohjois-Pohjanmaan maaseudulla voi siis harjoittaa monenlaisia eri kohderyhmille suunnattuja lähimatkailuaktiviteetteja.

Yksi lähimatkailua tukeva etu Pohjois-Pohjanmaalla on hyvät liikenne yhteydet. Saavutettavuus onkin tärkeää, jotta ihmiset pystyvät hyödyntämään tarjontaa vaivattomasti. Ekologisesti ajateltuna julkisten yhteyksien toimivuus olisi tärkeää.

Lähimatkailulle ominaista

Lähimatkailu on teemana jossakin määrin tulkinanvarainen. Tässä artikkelissa keskitytään maaseutuun ja rajataan alueen kaupunkikeskukset pois. Myös näillä pois jätetyillä alueilla voidaan katsoa olevan lähimatkailutarjontaa, mutta tässä tapauksessa huomio kiinnittyy pienimuotoisuuteen, paikallisuuteen ja syrjäisempään sijaintiin. Lähimatkailukohde on saavutettavissa lyhyen matkan päässä.

Lähimatkailun hiilijalanjälki on kaukomatkailua pienempi.

Lähimatkailu on luonteva tapa kehittää vähähiilisempää matkailua. Lähimatkailun hiilijalanjälki on kaukomatkailua pienempi. Läheltä kohteeseen saapuvan ei tarvitse lentää jouduttaakseen matkaansa. Se jo itsessään vähentää päästöjä. Siksi lähimatkailun kehittäminen ja tutkiminen on aiheena ajankohtainen. (1.)

Eksotiikka ja vaihtelu ovat oleellisia elementtejä lähimatkailussa. Pohjois-Pohjanmaalla on esimerkiksi paljon suoalueita, joita voi hyödyntää matkailussa. Lisäksi alueella on runsaasti erilaisia muita luonto- ja kulttuurikohteita. Tarinat kiinnostavat matkailijoita ja voivat toimia vetovoimatekijöinä muun muassa markkinoinnissa. (1.)

Näkökulmia

Lähimatkailua on monenlaista. Paikallisuus ja saavutettavuus ovat yhdistävä tekijä, mutta matkailun idea nousee esille erilaisista näkökulmista.

Ruokailu voi olla toisille matkan tärkeimpiä hetkiä. Ruokamatkailussa korostuvat paikalliset elämykset ja lähiruoka. Ruokamatkailun suosio on nousussa, mutta toisteiseksi se on vielä melko pienimuotoista.

Kulttuurimatkailu sen sijaan on lähimatkailun vahvaa ydintä. Maaseudulla on lukemattomia mahdollisuuksia nostaa esiin kulttuurisia näkökulmia kohdematkailusta aina tarinamatkailuun. Kulttuurimatkailu nostaa esiin myös kylien paikallista identiteettiä.

Luontomatkailu on myös vahva osa lähimatkailua. Pohjois-Pohjanmaan vahvuus on vaihtelevuus. Tarinoilla ja paikallishistorialla saadaan houkutelua kävijöitä luontokohteisiin. Alueella onkin paljon erilaisia luontopolkuja ja reittejä. Matkailijoissa on seikkailijoita, ihmeiden metsästäjiä ja myös luontonautiskelijoita. Halutaan rauhoittua hiljaisen luonnon ääressä.

Elämysmatkailuun liittyy usein sekä luonto että kulttuuri. Ihmiset hakevat lähialueelta elämyksiä, jotka voivat olla jokaiselle erilaisia.

Kuva 1. Kotieläimet ovat tärkeitä etenkin lapsille maaseudun lähimatkailussa. Heli Sorjonen ©maaseutuverkosto.

Hyvinvointimatkailun suosio on nousussa samoin kuin myös sen tarjonta. Moni matkailija hakee enemmän kuin perinteistä kylpylälomaa. Yksi osa hyvinvointimatkailua on vahvistumassa oleva Green Care -toiminta.

Lähimatkailun tilanne ja tulevaisuuden näkymiä

Tutkimuspäällikkö Juho Pesonen Itä-Suomen yliopistosta on todennut, että nyt luodaan pohjaa sille, haluavatko ihmiset lähimatkailuelämyksiä myös koronan jälkeen (2).

Tutkimusjohtaja Torsti Hyyryläinen Helsingin yliopistosta puolestaan arvioi koronapandemian lisänsänteen maaseudun merkitystä ja ihmisten kiinnostusta lähimatkailua kohtaan. Pysykö tilanne tällaisena, on hänenkin mielestään riippuvainen tämän päivän kehittämistyöstä. (3.)

Pesosen mukaan lähimatkailu oli kasvava trendi jo ennen koronaa, mutta rajojen sulkeminen ajoi lähimatkailijoiksi myös ihmisiä, joita oma lähialue ei aiemmin ole kiinnostanut matkakohteena. (2.)

Kuva 2. Paikallinen ruokakulttuuri merkitsee monelle matkailijalle paljon. Lietso Oy ©maaseutuverkosto.

Vähitellen on alettu ymmärtää lähimarkkinoiden tärkeys. Jos ihmisillä on rahaa käytössään, sitä kulutetaan yhä enemmän immateriaalisiin asioihin, kuten elämyksiin, ja niiden takia voidaan tehdä useitakin lähimatkoja.

Ajatuksia ja toimenpidetarpeita

Vaikuttavuus esiin -hankkeen Pohjois-Pohjanmaan lähimatkailun toimijoille järjestämässä lähimatkailun työpajassa 30.3.2021 nousi esille hyviä ajatuksia.

Työpajassa tunnistettiin muun muassa alueellisia erityispiirteitä. Etenkin maakunnan reuna-alueilla

nähtiin paljon tiedostamatonta potentiaalia matkailun tuotteistamiselle. Paikalliset asukkaat eivät itse aina edes näe niitä.

Nostalgiamatkailun nähtiin olevan nousussa ja siihen voisi panostaa. Elämykseksi tarjotaan jotakin yksinkertaista: heiniä seipäälle.

Suoalueet matkailukohteina pitäisi tiedostaa paremmin. Ne voisivat olla mystisiä paikkoja ja niiden yhteydessä voisi hyödyntää tai luoda erilaisia mytologioita. Tuotteistaminen olisi tässäkin tärkeää. Ideaesimerkkinä mainittiin ”Hiljainen kansa” Suomussalmella. Myös paikalliset merkkihenkilöt ja heidän tarinansa olisivat kiinnostavia.

Lähimatkailulla voi tulevaisuudessa olla suuri merkitys. Sen houkuttelevuutta nostaa jo itsessään ihmisten valvutuneisuus ja ymmärrys ekologisuudesta, kestävästä kehityksestä ja hiilipäästöjen vähentämisestä. Moni matkailija kaipaa kauas suuntautuvan massaturismin sijasta rauhoittumista, elämyksiä ja luontoa ympärilleen.

Hyyryläinen on todennut, että lähimatkailulla on selvästi merkitystä myös maaseudun moninaisuuden kehittämiseksi (3).

Lähimatkailu on huomioitu ELY-keskuksen maaseudun alueellisessa kehittämissuunnitelmassa, jonka kautta EU:n rahoitustukea myönnetään ohjelmaa toteuttaville hankkeille. Matkailun rakenteita onkin paranneltu, markkinointia on tehostettu ja pyritty parantamaan saavutettavuutta. (4.) Kansainvälisten asiakkaiden kannalta on erityisesti panostettava paitsi markkinointiin, myös kulkuyhteyksiin.

Lähteet

1. Satokangas, Pasi 2020. Lähimatkailu – Pelastus vai ”paitojen pesemistä”? Matkailututkimus 16:1/2020. Hakupäivä 20.4.2022. <https://journal.fi/matkailututkimus/article/view/90959>.
2. Pesonen, Juho 2020. Innostus lähimatkailuun sataa tulevaisuudessa entistä enemmän maaseudun laariin. Maaseudun tulevaisuus 7.11.2020. Hakupäivä 19.4.2022. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/luke-misto/3b11577f-a02c-5b34-9c8d-e81b5d3fc0ad>.
3. Hyyryläinen, Torsti 2020. Käänteentekevä vuosi 2020. Maaseutututkimus 2/2020. Hakupäivä 20.4.2022. [Vol 28 Nro 2 \(2020\): Maaseudut yhteiskuntien kestävyysmuutoksissa | Maaseutututkimus \(journal.fi\)](https://journal.fi/maaseutututkimus/article/view/90959).
4. Pohjois-Pohjanmaan alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014–2020. Hakupäivä 19.4.2022. [pohjois-pohjanmaan-alueellinen-maaseudun-kehittamissuunnitelma-2014-2020-paivitys-huhti2014.pdf \(popikki.fi\)](https://journal.fi/pohjois-pohjanmaan-alueellinen-maaseudun-kehittamissuunnitelma-2014-2020-paivitys-huhti2014.pdf).